

Ո՞Վ Է ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՆՈՒԻՐԵԱԼ ՍՊԱՍԱԻՈՐԸ

Պատանի մը, երբ իմացական անումին կը հասնի եւ դատողութիւնը կը սկսի կերտել իր մէջ ԱՆՁՆԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆԸ, ինքզինք կը գտնէ կեանքին ամենալուրջ հարցականին առջեւ, թէ՛ ի՞նչ պիտի ըլլայ իր ապագան: Ի՞նչ արհեստի ու արուեստի պիտի հետեւի: Ի՞նչ ձեւ ու պարունակութիւն պիտի տայ իր հեռանկարին, որպէս զի բարոյապէս եւ հոգեպէս ըլլայ հանրութեան մէջ արժանապատիւ ներկայութիւն մը:

Գլուխը ձեռքերուն մէջ առած՝ երկար կը խոկայ, մտածումներու մէջ կը դեգերի ու վերջապէս կ'որոշէ ու կը կազմէ իր ապագայ մեծ ծրագիրը:

Մտածումներու մէջ խորասոյգ՝ յանկարծ կը ներգգայ անաղմուկ բարախումը սրտին եւ իր գեղատեսիլ երազին ոգեւորութենէն արքշառած՝ կը բացականչէ.

- Բժիշկ պիտի ըլլամ, որ ամոքեմ ու փրկեմ հիւանդներու ցաւատանջ կեանքը:

- Փաստարան պիտի ըլլամ, որ պաշտպանեմ անիրաւութեան դատը:

- Առեւտրական պիտի ըլլամ, որ նիւթապէս օժանդակեմ ազգիս կարօտեալներուն:

- Հոգեւորական պիտի ըլլամ, որ Աստուծոյ եւ եկեղեցւոյ ծառայութեան մէջ վսեմական:

Ամէն տաղանդաւոր արուեստագէտ ու գիտնական իրենց կազմութեան նախաշրջանին, անցեր եւ մտածումի, որոշումի, պայմարի, զոհողութեան ու զրկանքի այրող տագնապներէն եւ յաղթահարեր են հաւատքի ու իտէալի ճանապարհին վրայ ցցուած խութերն ու արգելքները, ապաւինելով Աստուծոյ զօրակցութեան եւ իրենց սեփական ուժերուն:

Կամքը եւ յարատեւութիւնը տեսլական գործիչներուն ամրանիստ ու անբեկանելի յենարանները եղած են ամենափոքր դադար ու նահանջ չեն ունեցած իրենց մաքառումներու ընթացքին: Մինչեւ անգամ՝ անհնարին նկատուած կատարներու վերելքը չէ մթազնած իրենց լաւատեսութիւնը:

Մեսրոպ Մաշտոց, Գրիգոր Նարեկացի, Մխիթար Սեբաստացի, Կոմիտաս Վարդապետ ու բազմաթիւ հզօր իմացականութիւններ թառեր են մեծութեան եւ սրբութեան բարձունքները, փառաւորելով իրենց անունները յաւերժութեան մէջ:

Շատեր անոնց մէջ ճամբայ ելան ոսկեղէն երազներով եւ իրենց նախաքայլերուն ընկրկեցան, դժուարութիւններու դէմ յուսահատ նահանջելով:

Անշուշտ, յաջողութիւնը եւ փառքը ամէն մարդու չի ժպտիր: Ամէն պայմարող չի կրնար մեծ ըլլալ, սուրբ ըլլալ, ճառագայթող տաղանդ ու հանճար ըլլալ:

Յաղթութեան դափնեպսակները պնենք են ճակատները այն արժանաւորներուն, որոնք յաղթական գրոհեր են, առանց ըռպէ մը կանգ առնելու իրենց խոյանքներէն, եւ շնորհիւ իրենց փառակորով ջանքերուն, նուաճեր են փառաւորումի հանգրուանները:

Ազնուաշունչ պայմարներու մէջ, հաւատքով ու կամքով տկարները, որ ամէն հասարակութեան մէջ անհաշուելի մեծամասնութիւն կը կազմեն, արիւնախում մակարոյծներ են եւ բարոյական պալարներ կը բանան մարդկային հասարակութեան մարմնոյն վրայ:

կայ պաշտօն մը, որ առանձնապատուկ եւ առանձնաշնորհեալ կոչումն ունի եւ հիմնովին կը տարբերի աշխարհային բոլոր միւս պաշտօններէն ու ասպարէզներէն:

Սակաւաթիւ ընտրեալներն են այս պաշտօնին հոգեւորապէս փարողները: Որովհետեւ լաւ կը հասկնան, որ այդ ասպարէզը սուրբ է եւ իր գործողութիւնները կը հրահանգուին Երկինէն:

Այդ սրբազան պաշտօնին թեկնածուները գիտեն, որ յաւերժութեան հետ կապ ունին եւ յօժար ու պատրաստ պէտք է ըլլան, զոհողութեան ու զրկուածութեան, խժրժանքի ու նախատինքի, հալածանքի ու հեզութեան, ու նաեւ՝ քարոյական նուաստացումներու:

Այդ պաշտօնը կը պարտադրէ քահանային ու եպիսկոպոսին, ըստ կարելոյն, սակաւապետ ըլլալ, քիչով գոհանալ, համակերպիլ իր կարօտալի վիճակին, եւ ապրիլ Քրիստոսի շնորհներուն ներշնչումով, օրինակելի հեզութեան, օրինակելի խոնարհութեան, ու նաեւ՝ օրինակելի աղատութեան մէջ:

Հարստութիւնը պէտք է ստուերէ իր կոչումը, շահը պէտք է իշխէ իր զգայարաններուն:

Այս յօդուածագիրը, պարզ ու անտիտղոս քահանայ մըն է, նուիրապետութեան ամենացած աստիճանի վրայ: Աղատութեան մէջ ապրած, ու մեծցած որբանոցներու մէջ, ականատես եղած եղեռնի եւ Իզմիրի հայաջինջ սպանդներուն, երկար տասնամեակներ փոքր եկեղեցիի մը հոգեւոր հովիւը եղած եմ, գոհացած եմ ինծի տրուած համեստ թոշակով: Անցեր եմ ապրուստի եւ վարձակալի դժուարութիւններու այրող հնոցէն մինչեւ խորագոյն ծերութիւն:

Աստուած չէ անտեսեր իմ կարօտալի վիճակս եւ անսպասելի օր մը

քախտաւորներ զիս ծերունագարդ հարազատի մը թողած ժառանգութեամբ:

Տասը տարիներէ ի վեր քարեկեցիկ ու հանգստաւէտ պայմաններու մէջ կ'ապրիմ, շնորհիւ Նախախնամութեան պարգեւատուութեան, որ ազատագրեց ծերութիւնս ապրուստի ննշող անձկութիւններէն:

Կեանքի մէջ, երբ հոգիէդ կը ջնջես Աստուծոյ գոյութիւնը եւ երկրի մարդոց շռայլ խոստումներուն կը հաւատաս ու կը վստահիս, որ հոգեկան եւ նիւթական կարիքներուդ քալասան ըլլան, կը բազմապատկես ցաւերդ ու կը յաւերժացնես նեղութիւններդ:

Ուխտապահ հոգեւորականը կը ջանայ աւետարանական պատուէրներով համոզել իր քանաւոր հօտը, թէ գերեզմանը մարդկային կեանքի վախճանը չէ եւ նիւթական վայելքները եւ զեխ մսխումները չեն երջանկութեան աղբիւրները, թէ քարեպաշտ քրիստոնեան երկնային կոչում մը ունի երկրի վրայ եւ պարտաւոր է աղօթանուէր վերացումներով նուանել յաւիտեանական կեանքը...:

Դժբախտաբար, այս առաքելական քարոզչութիւնը չի կիրարկուիր եւ լուսաւորեք քարեպաշտ հոգիները Աստուծոյ խօսքին զօրութեամբ: Եթէ հոգեւորականը ճշմարտապէս գիտակցէր, թէ իր եզակեան պաշտօնը Քրիստոսի ամենասուրբ ձեռնով շնորհուած է իրեն, կամայ չէր մոլորեք ու հրապուրուեք դրամին շլացուցիչ հմայքէն եւ իր ծառայութիւնը Աստուծոյ փառքին եւ եկեղեցւոյ պայծառութեան կը կատարէր խղճմտութեամբ:

Եթէ անկեղծօրէն կ'ուզես ու կ'եղբայրս դուն ալ նուիրական օր մը ծունկի գալ Տիրոջ Ս. Սեղանին առջեւ եւ զգալ գլխուդ եպիսկոպոսի մը շնորհով

օծուն Ս. Աջը եւ ըլլալ Հայ Ուղղափառ Եկեղեցւոյ զինուորեալներէն մէկը, պէտք է շատ կանուխէն սրբես հոգիդ ու մարմինդ աշխարհային արատներէն, որպէս զի կարենաս բիրեղացած հաւատով մտնել հոգեւոր աշխարհէն ներս եւ կոչուիլ Քրիստոսի հարազատ աշակերտը:

Մտածէ պահ մը, թէ քեզ ձեռնադրող եպիսկոպոսը իրմէ չէ որ կու տայ քեզի այդ շնորհը: Ան ալ իր կարգին ուրիշէ մը առաւ զայն եւ այդ ուրիշը՝ իր նախորդէն: Եւ այսպէս դէպի ետ երթալով, շղթային առաջին ոսկի օղակին կը հասնինք, որ Քրիստոսն է, որուն ամենասուրբ ձեռքը հանգչեցաւ Առաքեալներուն վրայ եւ անոնք ալ իրենց ձեռքերը դրին մեր հոգեւոյս հայրապետներուն վրայ:

Քրիստոս՝ Քահանայապետութիւնը չժառանգեց ոչ մէկէն, այլ ուղղակի զայն առաւ իր Երկնաւոր Հօրմէն:

Մտածէ եւ ուխտէ, որ դուն եւս պիտի ըլլաս այդ սրբալոյս ոսկի օղակներէն մէկը:

Քրիստոսի Եկեղեցին, որպէս մարմին եւ հոգի իրենց պատուանդան ունի նիւթական եւ աննիւթական աշխարհները, թէ՛ երկիրը եւ թէ՛ երկինքը: Իր հոգեւոր մարմնին մաս կը կազմեն երկրաֆաղափացիները եւ թէ երկնաֆաղափացիները:

Հոգեւորականը Նուիրապետութեան բոլոր աստիճաններուն վրայ պէտք է բարացուցէ իր անձով ու պաշտօնով Հայ Ուղղափառ Եկեղեցին: Ինչ որ կ'ըսէ ու կը ֆարձէ, ուր որ կ'երթայ եւ որոնց հետ, որ կը յարաբերի, հանրութեան սեւեռաբիր ուշադրութեան առարկայ է:

Հոգեւորականը՝ թէեւ մարդ է, ըստ երեւոյթին մարդկային բոլոր խոցելի տկարութիւններով, բայց ըստ ինքեան հոգեւոր անձնաւորութիւն մըն է եւ իր

կոչումին ուղղութիւնը եւ ներշնչումը կ'առնէ Երկինքէն: Իր բոլոր արտաքին շարժումները պէտք է բարացուցն տիպարային բարձրութեան վրայ հեզաբարոյ կրօնականը:

ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԸՆՏՐԵԱԼԸ

Հոգեւորականը Աստուծոյ ներկայացուցիչն է մարդոց մէջ եւ մարդոց ներկայացուցիչը՝ Աստուծոյ առջեւ:

Հոգեւոր պաշտօնը արհեստ մը չէ եւ ոչ ալ ապրուստի ստիպողական միջոց մը, այլ հոգեւոր ծառայութիւն է անձնուրացութեան գերադրական շափանիշով: Զկայ գործ մը մարդոց կողմէ կիրարկուած, որ ըլլայ անոր չափ սուրբ եւ աստուածահանոյ:

Երկրի մը թագաւորը մարմիններու կառավարիչ է, հետեւաբար իր անձով ու գահով անցողական վախճան ունի:

Հոգեւորականը հոգիներու փրկութեան առաջնորդն է, եւ այդ առանձնաշնորհեալ կոչումով կ'ընդգրկէ յաւիտեանականութիւնը:

Հոգեւորականին վրայ ամենէն մեծարելի առաքինութիւնը կը նկատուի իր հոգիին անբծութիւնը: Եւ յատկապէս բարոյական այս թանկագին օժիտով է, որ ան կ'արժեցնէ իր պաշտօնը. քանի որ ամենէն աւելի այդ ԶԱՐԴԸ կը յարմարի իր անձին ու հոգեւոր տարազին:

Եկեղեցին որքան ալ կ'ուզէ ու կը պահանջէ, որ իր պաշտօնեան անարատ ըլլայ հոգիով ու մարմնով, նոյնպէս կ'ուզէ որ ան ըլլայ հաւատով, նուիրումով ու պաշտօնով վստահութիւն ներշնչող մէկը:

Կ'ուզէ տեսնել կղերի սուրբ տարազին տակ Աստուծոյ հարազատ գաւալը եւ ոչ թէ այդ տարազին ներքեւ արհեստով եկեղեցականը:

Նախընտրելի է, որ հոգեւորականը ֆահանայագործութեան կարճատեւ շրջան

մը ունենայ տարիքի հասունութեան մէջ, քան թէ դեռատի հասակին մէջ հոգեւորապէս անպատրաստ մտնէ եկեղեցւոյ ծառայութեան մէջ եւ կեանքի բոլոր տարիները անցնէ հոն, որպէս մակարոյծ մը եկեղեցւոյ մարմնին փակած:

Աստուծոյ զգացումով ապրող քրիստոնեան իր հոգեւոր հօր վրայ կ'ուզէ տեսնել աստուածայինը եւ ոչ թէ մարդկայինը, յաւիտեանականը եւ ոչ թէ անցողականը:

ՎՍՏԱՀԷ ԱՆՈՐ

Ճշմարիտ հոգեւորականը քեզի համար թէ՛ հայր է, թէ եղբայր, թէ ընկեր, թէ դատաւոր եւ թէ պաշտպան:

Քեզի հետ է, երբ կը ծնիս, երբ կը մկրտուիս, երբ կ'ամուսնանաս, երբ կը հիւանդանաս, երբ կը տագնապիս, երբ սուգի մէջ ես ու երբ կը փակես աչքերդ այս աշխարհի լոյսին:

Դժբխտութիւն մըն է, երբ կը հեռանաս անկէ, աւելի մեծ դժբխտութիւն է, երբ ան չի մօտենար քեզի:

Եղիւր բարեպաշտ եղբայր մը անոր եւ վստահէ անոր փրկարար առաջնորդութեան:

Ան՝ սրտակից խորհրդատու մըն է, թէ՛ փոքրին եւ թէ՛ մեծին, թէ՛ տգէտին եւ թէ՛ ուսեալին, թէ՛ հաւատացեալին եւ թէ թերահաւատին:

Քեզի հետ կ'ուրախանայ ու կը տխրի, քեզի հետ կը պայքարի ու կը տառապի, կու տայ իր ժամանակը երբ որ ուզես, կը զոհէ իր հանգիստը՝ երբ հիւանդ ես կամ իր հորհուրդին եւ օգնութեան պէտք ունիս:

Տիպար հոգեւորականը միակ անշահախնդիր անձն է մարդոց մէջ, որ քեզ չի խաբեր, չի զրկեր, չ'անիրաւեր, չի շողոքորթեր, չի թեթեւնար, չի ստեր ու երես չի դարձներ քեզի, որքան ալ դուն վերապահութեամբ մօտենաս իրեն:

Ամենաբարին Աստուած երկրի վրայ հոգեւորականին վստահած է ամենաբարձր ու ամենասուրբ պաշտօնը եւ կ'ուզէ որ հանրութեան մէջ ան ըլլայ սէր, օրէնք եւ միասնականութեան կապ:

Այս երկնաշնորհ քարեմասնութիւններով ջահաւորուած քահանան, վարդապետը, եպիսկոպոսը օրհնութիւն մըն է թէ՛ քեզի, թէ՛ անհաւատին եւ թէ ոնրագործին համար:

Հարազատ ներկայասուցիչը ըլլալ Աստուծոյ՝ երկրի վրայ, ինչ անփոխարինելի փառք է սրբակեաց հոգեւորականին համար:

Քալէ վստահօրէն եւ անկեղծօրէն անոր հետ, ո՛վ մարդ, երիտասարդ ըլլաս թէ ալեւոր, եւ հաւատա՛, որ դուն ալ հաւատարիմ աշակերտ մը պիտի ըլլաս Քրիստոսի:

Իննիսունըչորս տարեկան եմ եւ երջանիկ զգացումով կը սպասեմ Երկնաւոր Հօրս հրաւերին:

Իմ բարեհոգի ընթերցողներս մօտ ապագային թերթերու մէջ պիտի կարդան իմ մահազդս:

Մի՛ հաւատա՛, որ ես մեռած եմ, այլ՝ անցած եմ երկրի մոռյլ հորիզոնէն անդին իմ յաւերժալոյս Հայրենիքիս, որ եղած է մտքիս ու հոգիիս բազմաճառագայթ սեւեռակէտը, հաւատքիս ու հեռաւոր յոյսերուս հանգրուանը եւ իմ կեանքիս դրախտային տեսլականը:

ՎԱՐԴԱՆ Ա. ՔՀՆՅ. ՏԻՒԼԿԷՐԵԱՆ